WALES AUDIT OFFICE
SWYDDFA ARCHWILIO CYMRU

Archwilydd Cyffredinol Cymru
Auditor General for Wales

Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol: Archwiliad o gyflawni'r buddsoddiadau sy'n flaenoriaeth ar gyfer cyfleusterau hamdden i gynyddu cyfranogiad mewn ymarfer corff a chyfrannu at iechyd a lles trigolion – **Cyngor Bwrdeistref Sirol Rhondda Cynon Taf**

Blwyddyn archwilio: 2019-20

Dyddiad cyhoeddi: Mawrth 2020

Cyfeirnod y ddogfen: 1806A2020-21

Paratowyd y ddogfen hon fel rhan o waith a gyflawnir yn unol â Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015.

Ni chymerir unrhyw gyfrifoldeb gan yr Archwilydd Cyffredinol na staff Swyddfa Archwilio Cymru mewn perthynas ag unrhyw aelod, cyfarwyddwr, swyddog neu gyflogai arall yn eu cymhwyster unigol, nac mewn perthynas ag unrhyw drydydd parti.

Os ceir cais am wybodaeth y gall y ddogfen hon fod yn berthnasol iddi, tynnir sylw at y Cod Ymarfer a gyhoeddwyd o dan adran 45 Deddf Rhyddid Gwybodaeth 2000.
Mae Cod adran 45 yn nodi'r arfer o ran trin ceisiadau a ddisgwylir gan awdurdodau cyhoeddus, gan gynnwys ymgynghori â thrydydd partïon perthnasol. Mewn perthynas â'r ddogfen hon, mae Archwilydd Cyffredinol Cymru a Swyddfa Archwilio Cymru yn drydydd partïon perthnasol. Dylid anfon unrhyw ymholiadau ynglŷn â datgelu neu ailddefnyddio'r ddogfen hon i Swyddfa Archwilio Cymru yn swyddog.gwybodaeth@archwilio.cymru.

Rydym yn croesawu gohebiaeth a galwadau ffôn yn Gymraeg a Saesneg. Ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi. We welcome correspondence and telephone calls in Welsh and English. Corresponding in Welsh will not lead to delay.

This document is also available in English. Mae'r ddogfen hon hefyd ar gael yn Saesneg.

Roedd y tîm a gyflawnodd y gwaith yn cynnwys Colin Davies, Justine Morgan, Gareth W. Lewis a Sara Leahy dan gyfarwyddyd Huw Rees.

Cynnwys

Ceir enghreifftiau amlwg o'r modd y mae'r Cyngor yn cymhwyso'r egwyddor datblygu cynaliadwy i'w fuddsoddiad mewn cyfleusterau hamdden, ond mae cyfleoedd i ddatblygu cynlluniau tymor hwy a chynnwys pobl yn y broses o lunio'r ddarpariaeth hamdden ar gyfer y dyfodol.

Adroddiad cryno

Crynodeb 4

Adroddiad Manwl

Rhan Un: Canfyddiadau'r Archwiliad 6

Mae'r Cyngor yn sicrhau cynaliadwyedd y Gwasanaeth Hamdden ac yn sicrhau manteision hirdymor i'r gymuned, ond dylai ddatblygu gweledigaeth hirdymor ar gyfer y Gwasanaeth 6

Dylai buddsoddiad y Cyngor mewn cyfleusterau hamdden o ansawdd da annog trigolion i fyw bywyd egnïol a helpu i atal afiechyd hirdymor, ond mae mesurau presennol yn cyfyngu ar y gallu i werthuso'r effaith ar lesiant 7

Mae'r Gwasanaeth Hamdden yn gweithio gyda rhanddeiliaid mewnol ac allanol i sicrhau ei fod yn gallu dwyn manteision ehangach i'r gymuned 8

Mae'r Cyngor wedi gweithio gydag ystod o bartneriaid, yn fewnol ac yn allanol, a cheir enghreifftiau da o brosiectau cydweithredol 9

Mae'r Cyngor wedi ymgynghori â rhanddeiliaid ynghylch ailfodelu ei gyfleusterau hamdden ac mae'n gwrando ar adborth gan ddefnyddwyr gwasanaethau, ond dylai ystyried cyfleoedd i gynnwys dinasyddion yn y broses o lunio gwasanaethau ar gyfer y dyfodol 10

Rhan Dau: Ymateb y Cyngor 11

Atodiadau

Atodiad 1: Dangosyddion Cadarnhaol o'r Pum Ffordd o Weithio 12

Adroddiad cryno

Crynodeb

Pam y cynhalion ni'r Archwiliad

1 Yn unol â Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 (y Ddeddf) mae'n ofynnol yn statudol i Archwilydd Cyffredinol Cymru (yr Archwilydd Cyffredinol) archwilio cyrff cyhoeddus i asesu i ba raddau y maent wedi gweithredu yn unol â'r egwyddor datblygu cynaliadwy wrth:

- bennu eu hamcanion llesiant; a
- cymryd camau i'w cyflawni.

2 Mae'r Ddeddf yn diffinio'r egwyddor datblygu cynaliadwy fel gweithredu mewn modd: '…sy'n ceisio sicrhau bod anghenion y presennol yn cael eu diwallu heb beryglu gallu cenedlaethau'r dyfodol i ddiwallu eu hanghenion hwythau'.

3 Rhaid i'r Archwilydd Cyffredinol ddarparu adroddiad ar ei archwiliadau ar gyfer Cynulliad Cenedlaethol Cymru o leiaf flwyddyn cyn pob un o etholiadau'r Cynulliad. Rhaid cyhoeddi'r adroddiad cyntaf o'i fath erbyn 2020, cyn etholiadau'r Cynulliad yn 2021.

4 Mae'r Archwilydd Cyffredinol wedi cynnal archwiliadau ar draws y 44 o gyrff a gwmpesir gan y Ddeddf i oleuo'i adroddiad ar gyfer y Cynulliad Cenedlaethol yn ystod 2018-19 a 2019-20.

5 Mae'r canfyddiadau yn yr adroddiad hwn yn seiliedig ar waith maes a wnaethom yn ystod y cyfnod rhwng mis Awst 2019 a mis Hydref 2019.

6 Mae'r adroddiad hwn yn nodi ein canfyddiadau o'n harchwiliad o 'gyflawni'r buddsoddiadau sy'n flaenoriaeth ar gyfer cyfleusterau hamdden i gynyddu cyfranogiad mewn ymarfer corff a chyfrannu at iechyd a lles trigolion', cam y mae'r Cyngor yn ei gymryd i gyflawni ei amcanion llesiant.

7 Mae'r adroddiad hefyd yn nodi ymateb cychwynnol y Cyngor i'n canfyddiadau.

Yr hyn y gwnaethom ei archwilio

8 Fe archwilion ni i ba raddau y mae'r Cyngor yn gweithredu yn unol â'r egwyddor datblygu cynaliadwy wrth gyflawni'r buddsoddiadau sy'n flaenoriaeth ar gyfer cyfleusterau hamdden i gynyddu cyfranogiad mewn ymarfer corff a chyfrannu at iechyd a lles trigolion.

9 Er mwyn gweithredu yn unol â'r egwyddor datblygu cynaliadwy, rhaid i gyrff cyhoeddus ystyried y 'ffyrdd o weithio' canlynol:

Arddangosyn 1: y ‘pum ffordd o weithio’

Mae’r tabl canlynol yn crynhoi’r ‘pum ffordd o weithio’ a ddiffinnir yn nogfen Llywodraeth Cymru **Deddf Llesiant Cenedlaethau’r Dyfodol (Cymru) 2015: Yr Hanfodion**[1].

Y Pum Ffordd o Weithio
Hirdymor Pwysigrwydd sicrhau cydbwysedd rhwng anghenion tymor byr a’r angen am ddiogelu’r gallu i ddiwallu anghenion tymor hir hefyd.
Atal Sut gall gweithredu i atal problemau rhag digwydd neu waethygu helpu cyrff cyhoeddus i gyflawni eu hamcanion.
Integreiddio Ystyried sut gall amcanion llesiant y corff cyhoeddus effeithio ar bob un o’r nodau llesiant, ar bob un o’u hamcanion eraill, neu ar amcanion cyrff cyhoeddus eraill.
Cydweithio Gallai cydweithredu ag unrhyw berson arall (neu wahanol adrannau yn y corff ei hun) helpu’r corff i fodloni ei amcanion llesiant.
Cynnwys Pwysigrwydd cynnwys pobl sydd â diddordeb mewn cyflawni’r nodau llesiant, a sicrhau bod y bobl hynny’n adlewyrchu amrywiaeth yr ardal maent yn ei gwasanaethu.

10 Canfu ein harchwiliad fel a ganlyn: **ceir enghreifftiau amlwg o’r modd y mae’r Cyngor yn cymhwyso’r egwyddor datblygu cynaliadwy i’w fuddsoddiad mewn cyfleusterau hamdden, ond mae cyfleoedd i ddatblygu cynlluniau tymor hwy a chynnwys pobl yn y broses o lunio’r ddarpariaeth hamdden ar gyfer y dyfodol**.

[1] **Deddf Llesiant Cenedlaethau’r Dyfodol (Cymru) 2015 Yr Hanfodion**, Llywodraeth Cymru (2015).

Adroddiad manwl

Rhan Un: Canfyddiadau'r Archwiliad

Mae'r Cyngor yn sicrhau cynaliadwyedd y Gwasanaeth Hamdden ac yn sicrhau manteision hirdymor i'r gymuned, ond dylai ddatblygu gweledigaeth hirdymor ar gyfer y Gwasanaeth

Yr hyn y chwilion ni amdano

11 Fe chwilion ni am dystiolaeth o'r canlynol:

- dealltwriaeth drylwyr am anghenion cyfredol a hirdymor a'r heriau a chyfleoedd cysylltiedig;
- cynllunio dros raddfa amser briodol
- adnoddau a ddyrennir i sicrhau manteision hirdymor; a
- monitro ac adolygu priodol.

12 Cafodd ein harchwiliad ei oleuo hefyd gan y dangosyddion cadarnhaol ar gyfer yr 'hirdymor' yr ydym wedi'u hadnabod a'u defnyddio fel rhan o'r archwiliad hwn.[2]

Yr hyn a ganfuom

13 Canfuom y cryfderau canlynol:

- mae gan y Cyngor strategaeth glir ar gyfer buddsoddi yn ei gyfleusterau hamdden i sicrhau eu bod yn addas i'w diben ar gyfer defnyddwyr gwasanaethau;
- nod hirdymor y Cyngor yw cynyddu'r lefelau cyfranogiad mewn gweithgarwch corfforol gan ei ddinasyddion;
- mae'r cam wedi'i fwriadu'n benodol i gyflawni'r amcan llesiant 'hybu annibyniaeth a bywydau cadarnhaol i bawb' i'w gwneud yn bosibl sicrhau manteision hirdymor;
- mae'r Cyngor yn amlwg yn deall yr angen a'r cyd-destun presennol ar gyfer buddsoddi mewn cyfleusterau hamdden ac mae wedi cynnwys hyblygrwydd i ymateb i newidiadau i'r cyd-destun hwnnw yn y dyfodol;
- mae buddsoddi yn y cyfleusterau'n gyfystyr ag ymrwymiad i'r hirdymor; ac
- mae'r Cyngor wedi gostwng costau gweithredu'r cyfleusterau hamdden, gan helpu i sicrhau eu cynaliadwyedd hirdymor.

14 Canfuom y meysydd canlynol ar gyfer gwella:

[2] Gweler Atodiad 1

- datblygu trefniadau ar gyfer sganio'r gorwel a dadansoddi data hirdymor a gwerthuso sut y mae hyn yn debygol o effeithio ar ddarpariaeth hamdden yn y dyfodol, e.e. newid yn y boblogaeth;
- datblygu dull strategol, hirdymor gyda Bwrdd Iechyd Prifysgol Cwm Taf Morgannwg
- mynegi gweledigaeth hirdymor ar gyfer y gwasanaeth hamdden wrth ddiweddaru'r Strategaeth Hamdden.

Dylai buddsoddiad y Cyngor mewn cyfleusterau hamdden o ansawdd da annog trigolion i fyw bywyd egnïol a helpu i atal afiechyd hirdymor, ond mae mesurau presennol yn cyfyngu ar y gallu i werthuso'r effaith ar lesiant

Yr hyn y chwilion ni amdano

15 Fe chwilion ni am dystiolaeth o'r canlynol:

- dealltwriaeth drylwyr am natur y broblem a'r math o broblem y gallai'r cam helpu i'w hatal rhag digwydd neu fynd yn waeth;
- adnoddau wedi'u dyrannu i sicrhau y bydd manteision ataliol yn cael eu cyflawni; a
- monitro ac adolygu pa mor effeithiol yw'r cam o ran atal problemau rhag digwydd neu fynd yn waeth.

16 Cafodd ein harchwiliad ei oleuo hefyd gan y dangosyddion cadarnhaol ar gyfer 'atal' yr ydym wedi'u hadnabod a'u defnyddio fel rhan o'r archwiliad hwn.[3]

Yr hyn a ganfuom

17 Canfuom y cryfderau canlynol:

- mae gan y Cyngor ddealltwriaeth glir ynglŷn â sut y mae cynyddu cyfranogiad mewn gweithgarwch corfforol yn atal dirywiad mewn iechyd a lles corfforol a meddyliol.
- mae'r Cyngor wedi gwella'r arlwy ffitrwydd ar gyfer dinasyddion, gan arwain at gynnydd yn aelodaeth cyfleusterau hamdden a defnydd ehangach ohonynt.
- mae gwasanaethau ataliol yn cael effeithiau cadarnhaol, go iawn ar fywydau dinasyddion, e.e. darparu dosbarthiadau cynenedigol ac ôl-enedigol, ac mae'r mynediad at gyfleusterau hamdden gwell ar gyfer pobl yn eu

[3] Gweler Atodiad 1

harddegau'n helpu i atal ymddygiad gwrthgymdeithasol a defnydd posibl o gyffuriau.

- mae'r Cyngor yn annog ei ddinasyddion i berchnogi eu hiechyd a'u lles i ddarparu manteision ataliol, hirdymor.

18 Canfuom y meysydd canlynol ar gyfer gwella:

- mae'r Cyngor yn cydnabod yr angen i wneud gwell defnydd o fesurau deilliannau i werthuso effaith y cam;
- mae'r Cyngor yn ymwybodol o dystiolaeth anecdotaidd ar ddeilliannau iechyd gwell ond nid yw'n casglu'r storïau hyn mewn ffordd gyson na methodolegol; a
- mynegodd y Gwasanaeth Hamdden beth rhwystredigaeth gyda'r dangosyddion perfformiad y mae'n adrodd yn eu herbyn am nad ydynt yn darparu darlun llawn o ddinasyddion egnïol yn RhCT (e.e. ni chyflwynir niferoedd Park Run).

Mae'r Gwasanaeth Hamdden yn gweithio gyda rhanddeiliaid mewnol ac allanol i sicrhau ei fod yn gallu dwyn manteision ehangach i'r gymuned

Yr hyn y chwilion ni amdano

19 Fe chwilion ni am dystiolaeth o ystyried:

- sut y gallai'r cam hwn gyfrannu at y saith nod llesiant cenedlaethol;
- sut y bydd cyflawni'r cam hwn yn effeithio ar amcanion llesiant a blaenoriaethau ehangach y Cyngor; a
- sut y bydd cyflawni'r cam hwn yn effeithio ar amcanion llesiant cyrff cyhoeddus eraill.

Yr hyn a ganfuom

20 Canfuom y cryfderau canlynol:

- mae'r Cyngor wedi ystyried sut y mae cyfleusterau hamdden gwell, ar y cyd â mwy o gyfranogiad, yn cefnogi'r nodau llesiant cenedlaethol.
- mae gan y Gwasanaeth Hamdden strategaeth glir sy'n cysylltu â phedwar amcan llesiant y Cyngor a Chynllun Llesiant y BGC.
- mae'r Gwasanaeth Hamdden bellach wedi'i integreiddio'n fwy â gwasanaethau eraill y Cyngor – er enghraifft, mae gan y gwasanaethau Hamdden ac Addysg gynllun integredig ar gyfer datblygu caeau 3G fel cyfleusterau cymunedol.

- mae'r Gwasanaeth Hamdden wedi bod wrthi'n rhagweithiol yn ceisio cyfleoedd i weithio gyda gwasanaethau eraill.
- ceir dealltwriaeth ehangach y tu allan i'r Gwasanaeth Hamdden ynglŷn â'r manteision y gall buddsoddi mewn hamdden eu dwyn. Ceir mwy o integreiddio o ran y ffyrdd o weithio rhwng gwasanaethau Hamdden, Ystadau, Cyllid, Addysg ac Adfywio yn y Cyngor.
- mae'r Cyngor yn meddwl am ganolfannau hamdden nid dim ond fel mannau ar gyfer ffitrwydd – mae'n meddwl yn ehangach am y modd y defnyddir adeiladau. Mae'r Cyngor wedi creu mannau gwaith ar y cyd ar gyfer swyddogaethau'r Cyngor o fewn ei ganolfannau hamdden, gan integreiddio'i Gynllun Rheoli Asedau â'i Strategaeth Hamdden.

21 Canfuom y meysydd canlynol ar gyfer gwella:

- mae'r Gwasanaethau Hamdden wedi cydnabod y gallai fod yn fwy eglur o ran gwerthuso sut y mae ei fuddsoddiad a gweithgarwch cysylltiedig yn integreiddio ag amcanion a gweithgarwch llesiant y Cyngor, y Bwrdd Iechyd a'r Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus.

22 Cafodd ein harchwiliad ei oleuo hefyd gan y dangosyddion cadarnhaol ar gyfer 'integreiddio' yr ydym wedi'u hadnabod a'u defnyddio fel rhan o'r archwiliad hwn.[4]

Mae'r Cyngor wedi gweithio gydag ystod o bartneriaid, yn fewnol ac yn allanol, a cheir enghreifftiau da o brosiectau cydweithredol

Yr hyn y chwilion ni amdano

23 Fe chwilion ni am dystiolaeth bod y Cyngor:

- wedi ystyried sut y gallai weithio gydag eraill i gyflawni'r cam (i gyflawni ei amcanion llesiant, neu gynorthwyo corff arall i gyflawni ei amcanion llesiant);
- yn cydweithio'n effeithiol i gyflawni'r cam; ac
- yn monitro ac yn adolygu a yw cydweithio'n ei helpu ef neu'n helpu ei randdeiliaid i gyflawni amcanion llesiant.

Yr hyn a ganfuom

24 Canfuom y cryfderau canlynol:

- mae cydweithio'n elfen allweddol o Wasanaeth Hamdden y Cyngor. Mae'r Cyngor wedi gweithio gydag ystod eang o bartneriaid yn y sectorau cyhoeddus a phreifat i gyflawni ei gyfleusterau hamdden gwell.

[4] Gweler Atodiad 1

- mae'r Cyngor yn cyflawni nifer o brosiectau cydweithredol, effeithiol megis datblygu caeau chwaraeon 3G; Lido Pontypridd; cynlluniau presgripsiynu cymdeithasol; twristiaeth gan gynnwys y Bathdy Brenhinol, Parc Treftadaeth y Rhondda a'r Lido.
- mae cydweithio mewnol rhwng gwahanol swyddogaethau yn y Cyngor wedi gwella'n fawr o ganlyniad i fuddsoddi mwy mewn cyfleusterau hamdden e.e. gydag ysgolion a chyda pharciau.

25 Canfuom y meysydd canlynol ar gyfer gwella:

- mae'r Gwasanaeth Hamdden yn cydnabod yr angen i ddatblygu trefniadau gweithio strategol cydweithredol gyda Bwrdd Iechyd Prifysgol Cwm Taf Morgannwg a chynghorau cyfagos – ar hyn o bryd mae llawer o waith cydweithredol yn cael ei sbarduno trwy fentrau gan Chwaraeon Cymru, Iechyd Cyhoeddus Cymru a Llywodraeth Cymru.

26 Cafodd ein harchwiliad ei oleuo hefyd gan y dangosyddion cadarnhaol ar gyfer 'cydweithio' yr ydym wedi'u hadnabod a'u defnyddio fel rhan o'r archwiliad hwn.[5]

Mae'r Cyngor wedi ymgynghori â rhanddeiliaid ynghylch ailfodelu ei gyfleusterau hamdden ac mae'n gwrando ar adborth gan ddefnyddwyr gwasanaethau, ond dylai ystyried cyfleoedd i gynnwys dinasyddion yn y broses o lunio gwasanaethau ar gyfer y dyfodol

Yr hyn y chwilion ni amdano

27 Fe chwilion ni am dystiolaeth bod y Cyngor:

- wedi adnabod pwy y mae angen iddo'u cynnwys wrth ddylunio a chyflawni'r cam;
- wedi mynd ati mewn ffordd effeithiol i gynnwys rhanddeiliaid wrth ddylunio a chyflawni'r cam;
- wedi defnyddio canlyniadau cynnwys pobl i ddylanwadu ar ddatblygu a chyflawni'r cam; ac
- wedi ceisio dysgu gwersi a gwella'i ddull o gynnwys.

Yr hyn a ganfuom

28 Canfuom y cryfderau canlynol:

[5] Gweler Atodiad 1

- mae arweinwyr y Cyngor wedi chwarae rhan weithredol yn y broses o lywio'r buddsoddiad yn y cyfleusterau hamdden.
- mae'r Cyngor wedi gweithio gyda grwpiau cymunedol i gyflawni'r adolygiad hamdden.
- mae'r Cyngor yn casglu adborth gan ddinasyddion mewn ystod eang o ffyrdd, megis arolygon, cyfarfodydd wyneb yn wyneb, a sianeli'r cyfryngau cymdeithasol.
- mae'r Gwasanaeth Hamdden yn defnyddio ap i gasglu adborth mewn amser real gan ddefnyddwyr gwasanaethau ar ansawdd ei arlwy. Mae'r dull hwn o gynnwys pobl yn galluogi'r Cyngor i ymateb yn brydlon i awgrymiadau.
- mae'r Gwasanaeth Hamdden yn cael adborth gwerthfawr gan ei gyflogeion ei hunain ynglŷn â sut i wella'r arlwy ar gyfer dinasyddion. Mae nifer o aelodau o staff yn ddefnyddwyr gwasanaethau hefyd.

29 Canfuom y meysydd canlynol ar gyfer gwella:

- byddai'r Gwasanaeth Hamdden, wrth newid i ganolbwyntio'n fwy ar gwsmeriaid, yn hoffi cyflymu'r broses ar gyfer recriwtio staff newydd i allu ymateb i alwadau ei sylfaen gwsmeriaid.
- dylai'r Cyngor geisio cynnwys dinasyddion yn gynnar yn y broses o lunio gwasanaethau yn y dyfodol trwy ofyn cwestiynau agored ('Beth hoffech chi ei gael gan Wasanaeth Hamdden?'). Byddai hyn yn helpu i oleuo'r broses o ddiweddaru Strategaeth Hamdden y Cyngor.

Rhan Dau: Ymateb y Cyngor

30 Yn dilyn cwblhau ein gwaith maes fe gyflwynon ni ein canfyddiadau i'r Cyngor mewn gweithdy ym mis Hydref 2019 yr oedd uwch swyddogion y Cyngor a swyddogion gweithredol o dîm y prosiect yn bresennol ynddo. Yn y gweithdy hwn fe ddechreuodd y Cyngor ystyried ei ymateb i'n canfyddiadau.

31 Bydd y Cyngor yn cyflwyno'r adroddiad hwn i'r Pwyllgor Archwilio er mwyn iddo'i ystyried, a bydd canfyddiadau ein harchwiliad yn cael eu defnyddio i sicrhau bod y Cyngor a'i wasanaethau'n gweithredu yn unol â gofynion Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol gan gynnwys yr egwyddor Datblygu Cynaliadwy wrth ddatblygu a gweithredu ei Gynlluniau Darparu a Blaenoriaethau Gwasanaethau a chynlluniau ar gyfer prosiectau allweddol.

32 Byddwn yn parhau i fonitro cynnydd y Cyngor o ran mynd i'r afael â'r materion yr ydym wedi'u nodi yn ein canfyddiadau.

Atodiad 1

Dangosyddion Cadarnhaol o'r Pum Ffordd o Weithio

Arddangosyn 1: Dangosyddion Cadarnhaol o'r Pum Ffordd o Weithio

Mae'r tabl isod yn nodi 'dangosyddion cadarnhaol' ar gyfer pob un o'r pum ffordd o weithio yr ydym wedi'u hadnabod. Nid ydym wedi defnyddio'r dangosyddion fel rhestr wirio. Dylid ystyried mai dangosyddion ydynt. Fe wnaethant ein helpu i ddod i gasgliadau wrth ystyried i ba raddau y mae corff yn gweithredu yn unol â'r egwyddor datblygu cynaliadwy wrth gymryd camau i gyflawni ei Amcanion Llesiant.

Beth fyddai'n dangos bod corff yn cymhwyso'r ffordd o weithio hirdymor yn llawn?
• Ceir dealltwriaeth glir am yr hyn y mae 'hirdymor' yn ei olygu yng nghyd-destun y Ddeddf. • Maent wedi dylunio'r cam i gyflawni'r amcan(ion) llesiant a chyfrannu at eu gweledigaeth hirdymor. • Maent wedi dylunio'r cam i gyflawni manteision yn y tymor byr neu ganolig, y ceir cydbwysedd rhyngddynt a'r effaith dros yr hirdymor (yng nghyd-destun y prosiect). • Maent wedi dylunio'r cam yn seiliedig ar ddealltwriaeth soffistigedig am yr angen a phwysau yn awr ac yn y dyfodol, gan gynnwys dadansoddiad o dueddiadau'r dyfodol. • O ganlyniad, ceir dealltwriaeth gynhwysfawr am risgiau a chyfleoedd yn awr ac yn y dyfodol. • Mae adnoddau wedi cael eu dyrannu i sicrhau bod manteision hirdymor yn ogystal â manteision byrdymor yn cael eu cyflawni. • Ceir ffocws ar gyflawni deilliannau, gyda cherrig milltir/camau cynnydd wedi'u nodi lle bydd deilliannau'n cael eu cyflawni dros yr hirdymor. • Maent yn agored i ffyrdd newydd o wneud pethau a allai helpu i ddwyn manteision dros yr hirdymor. • Maent yn gwerthfawrogi gwybodaeth ac yn mynd ar drywydd dulliau seiliedig ar dystiolaeth.
Beth fyddai'n dangos bod corff yn cymhwyso'r ffordd o weithio ataliol yn llawn?
• Mae'r corff yn ceisio deall achosion sylfaenol problemau fel bod modd mynd i'r afael â chylchoedd negyddol a heriau sy'n pontio'r cenedlaethau. • Mae'r corff yn ystyried heriau o safbwynt systemau cyfan, gan gydnabod a gwerthfawrogi'r manteision hirdymor y gallant eu dwyn i bobl a lleoedd. • Mae'r corff yn dyrannu adnoddau i gamau ataliol sy'n debygol o gyfrannu at ddeilliannau gwell a defnydd gwell o adnoddau dros y tymor hwy, hyd yn oed lle gallai hyn gyfyngu ar y gallu i ddiwallu rhai anghenion byrdymor. • Ceir trefniadau penderfynu ac atebolrwydd sy'n cydnabod gwerth camau ataliol ac yn derbyn gostyngiadau byrdymor mewn perfformiad ac adnoddau wrth fynd ar drywydd gwelliannau a ragwelir mewn deilliannau ac yn y defnydd o adnoddau.

Beth fyddai'n dangos bod corff yn defnyddio dull 'integredig'?
• Mae unigolion ar bob lefel yn deall eu cyfraniad at wireddu'r weledigaeth a'r amcanion llesiant. • Mae unigolion ar bob lefel yn deall yr hyn y mae gwahanol rannau o'r sefydliad yn ei wneud ac yn mynd ati mewn modd rhagweithiol i geisio cyfleoedd i weithio ar draws ffiniau sefydliadol. Caiff hyn ei efelychu yn eu gwaith gyda chyrff cyhoeddus eraill. • Mae unigolion ar bob lefel yn cydnabod y dibyniaethau traws-sefydliadol sy'n rhan o wireddu'r uchelgais a chyflawni'r amcanion. • Ceir diwylliant agored lle mae gwybodaeth yn cael ei rhannu. • Ceir dealltwriaeth sydd wedi datblygu'n dda am y modd y mae'r amcanion llesiant a'r camau i'w cyflawni'n effeithio ar gyrff eraill yn y sector cyhoeddus. • Mae unigolion yn gweithio mewn modd rhagweithiol ar draws ffiniau sefydliadol i wneud y cyfraniad mwyaf posibl ar draws y nodau llesiant a lleihau effeithiau negyddol i'r eithaf. • Mae trefniadau llywodraethu, strwythurau a phrosesau'n cefnogi hyn, ac felly hefyd ymddygiadau.
Beth fyddai'n dangos bod corff yn cydweithio'n effeithiol?
• Mae'r corff yn canolbwyntio ar le, cymuned a deilliannau yn hytrach na ffiniau sefydliadol. • Mae gan y corff ddealltwriaeth dda am amcanion partneriaid a'u cyfrifoldebau, sy'n helpu i lywio gweithgarwch cydweithredol. • Mae gan y corff berthnasoedd cadarnhaol ac aeddfed â rhanddeiliaid, lle caiff gwybodaeth ei rhannu mewn ffordd agored a thryloyw. • Mae'r corff yn cydnabod ac yn gwerthfawrogi'r cyfraniadau y gall yr holl bartneriaid eu gwneud. • Mae'r corff yn ceisio canfod prosesau cyffredin a ffyrdd cyffredin o weithio, lle y bo'n briodol.
Beth fyddai'n dangos bod corff yn cynnwys pobl yn effeithiol?
• Deall pwy y mae angen eu cynnwys a pham. • Myfyrio pa mor dda y mae'r anghenion a'r heriau a wynebir gan y bobl hynny'n cael eu deall ar hyn o bryd. • Gweithio mewn modd cydgynhyrchiol, gan weithio gyda rhanddeiliaid i ddylunio a chyflawni. • Ystyried barn rhanddeiliaid fel ffynhonnell wybodaeth hanfodol a fydd yn helpu i gyflawni deilliannau gwell. • Sicrhau bod yr amrywiaeth lawn o randdeiliaid yn cael eu cynrychioli a'u bod yn gallu cymryd rhan. • Bod â pherthnasoedd aeddfed, seiliedig ar ymddiriedaeth â'i randdeiliaid lle ceir deialog barhaus a lle caiff gwybodaeth ei rhannu mewn ffordd agored a thryloyw. • Sicrhau bod rhanddeiliaid yn deall effaith eu cyfraniad. • Ceisio adborth gan randdeiliaid allweddol a ddefnyddir i helpu i ddysgu a gwella.

Wales Audit Office
24 Cathedral Road
Cardiff CF11 9LJ

Tel: 029 2032 0500
Fax: 029 2032 0600
Textphone.: 029 2032 0660

E-mail: info@audit.wales
Website: www.audit.wales

Swyddfa Archwilio Cymru
24 Heol y Gadeirlan
Caerdydd CF11 9LJ

Ffôn: 029 2032 0500
Ffacs: 029 2032 0600
Ffôn testun: 029 2032 0660

E-bost: post@archwilio.cymru
Gwefan: www.archwilio.cymru